

Antoaneta Olteanu

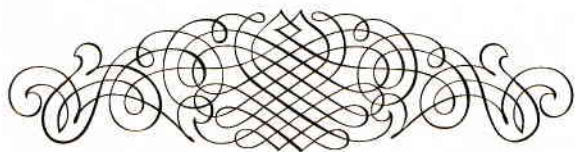
Calendarele poporului român
noiembrie

denumire populară

brumariu, brumar, brumar mare,
luna brumei, promorar, luna promoarei
(a brumei mari și a promoroacei)

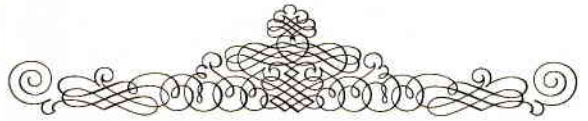
viniceri, vinar
(luna vinurilor, vremea fermentării și
limpezirii vinului în butoaie)

Sfaturi generale: Puneți sălcii; gunoiți pomii; acoperiți pomii mai gingași, îngroapați via; curățiți pomii de mușchi pe timp umed, depărtați zăpada de lângă garduri; curățiți grădinile și puneți tot gunoiul într-o grămadă, care apoi va fi bună de gunoit (Mangiuca, 1882, p. 30). ♦ Când timpul este frumos, mai poți sădi pomi. Sapă gropi pentru pomișorii ce voiești ai sădi în primăvară. Curățește ouăle deomidă. Apără altoii mai tineri în contra iepurilor. Spoește trunchiul pomilor cu următoarea materie: zamă de var, balegă de vită și sânge, amestecate toate împreună. În grădina de legumi lucrările trebuiesc terminate. În jurul pomilor se pune gunoi putred și se întrupează pământului. La fiertul mustului avem să fim luători de seamă, ca să nu se întâmple nici prea repede, dar nici prea încet. În cazul dintâi stropim butea cu apă rece, în cel din urmă o acoperim cu o haină de lână. Buțile să le ținem tot pline. Poamele ce dau spre putrezire trebuiesc delăturate. Frunzele picate se adună și se pun grămadă, amestecându-se cu gunoi ori pământ. Din ele se face un gunoi foarte bun (CS, 1918, p. 76).

1 noiembrie

Vrăcevl

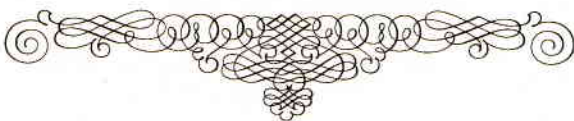
Sfinții doctori fără de arginți

Cosma și Damian

Ziua sfinților doctori fără de arginți (încă odată întălnită în calendarul popular, la 1 iulie) Cosma și Damian era consacrată ritualurilor de medicină populară. În popor este cunoscută și sub numele de Vrăcevl (de la slavonul vracevati, a vindeca).

Sf. doctori fără de arginți Cosma și Damian.

Sfinții Cosma și Damian erau frați după trup, de neam din Asia, având tată elin, iar maică creștină, anume Teodotia. Ei venind în vârstă desăvârșită, petrecând în legea Domnului și deprinzându-se în viața cea fără de prihană, s-au făcut ca doi luminători, strălucind pre pământ cu faptele cele bune, pentru care au și luat de la Dumnezeu dar de tămăduiri, dând sănătate sufletelor și trupurilor, dofforind tot felul de boale, tămăduind toate neputințele în norod și izgonind duhurile cele viclene. Dar ajutau nu numai oamenilor, ci și dobitoacelor, și nu primeau nimic pentru aceasta de la nimeni; căci toate acestea le făceau nu pentru avere, adică să se îmbogățească cu aur și cu argint, ci pentru Dumnezeu, ca să arate către El dragostea lor, prin dragostea cea către aproapele; nici nu doreau slava lor și prin aceste tămăduiri, ci slava lui Dumnezeu. Dar nu cu buruieni, ci nu numele Domnului izbăveau de boale în dar, fără plată, și fără să aștepte mulțumire. Pentru aceea au fost numiți de cei credincioși doffori fără plată sau fără arginți (*Viețile sfinților*, III, pp. 1, 2-3).

Obiceiuri: La 1 noiembrie era ziua morților. Se dădeau pomeni, mâncare la cimitir. Se făcea luminăție (*Sărbători*, III, p.291).

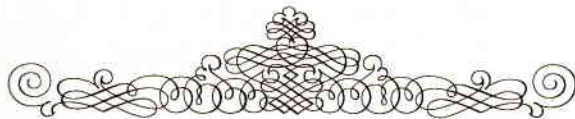
Pentru bunul mers al vieții și al treburilor: Timp ritual favorabil pentru practicile de medicină populară, sfinții erau invocați în descântecul de lingoare (febră tifoidă) și de răul copiilor (epilepsie; Ghinoiu, 1999, p. 202). ♦ Tămăduiesc toate bolile (Candrea, 1928, p. 128).

2 noiembrie

Sf. Mc. Achindin, Pigasie și Elpidifor

Sf. Mc. Achindin, Pigasie și Elpidifor. Savorie, împăratul Persiei, fiind întunecat cu închinarea de idoli și plin de toată fărădelegea, când a ridicat goană mare asupra creștinilor în pământul său, în acea vreme între slugile care slujeau în curțile lui erau în taină și trei creștini, Akindin, Pigasie și Anempodist, cari întru ascuns slujind lui Hristos, pe mulți aduceau cu învățăturile lor la aceeași bună credință. Pe acești trei i-au clevețit oarecari la împăratul, că nu numai ei singuri cred în cel răstignit, ci și pe alții îi vatămă cu aceeași credință ca pe o otravă... Elpidifor, unul din boierii împăratului, care a luat partea sfinților, a fost trecut și el prin sabie (*Viețile sfinților*, III, pp. 17, 39).

3 noiembrie

Sf. Mc. Achepsima Episcopul, Iosif preotul și Aitala diaconul

Sf. Mc. Achepsima Episcopul, Iosif preotul și Aitala diaconul. În părțile Persiei, în cetatea ce se numește Naesson, era un episcop bine credincios cu numele Akepsima. Acesta din frageda lui vârstă a săvârșit tot felul de fapte bune, până la bătrânețe, și fără prihană și-a păzit viața; apoi, având optzeci de ani de la nașterea sa, n-a slăbit de osteneală, nevoindu-se foarte cu postul, cu rugăciunile și cu purtarea de grijă cea cu sânguință, pentru turma cea încredințată lui... După prinderea sfântului Akepsima, a doua zi a fost prins preotul Iosif, care avea șaptezeci și doi de ani de la nașterea sa. Așisderea și Aitala diaconul, amândoi bărbați drepti și sfinți, a căror râvnă după Dumnezeu era ca râvnă lui Ilie Proorocul; iar vederea lor cinstită și cuvântul lor ca o sabie ascuțită, de amândouă părțile, tăind necredința... (*Viețile sfinților*, III, pp. 42-43, 50).

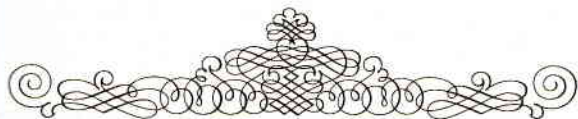
4 noiembrie

Cuv. Ioanichie cel Mare; Sf. Mc. Nicandru Episcopul și Emeu preotul

Cuv. Ioanichie cel Mare. Prea cuviosul părinte Ioanichie s-a născut în părțile Vitiniei, în satul ce se numea Matricat; tatăl său se chema Miritrikie, iar maica sa Anastasia. Și începând a veni în vârstă, păștea vitele, după porunca părinților

săi. Apoi, deși nu era dat la învățatura cărții, însă mai mult decât toți cei ce învățau, a înțeles ce este viața, căci poruncile Domnului le căuta. Drept aceea fiind povățuit de Duhul Sfânt, era foarte îmbunătățit, blând, smerit, răbdător și foarte ascultător. Iar către rugăciune avea astfel de osârdie, încât de multe ori lăsând turma sa, toată ziua sta la un loc deosebit și se ruga cu sârguință către Dumnezeu. Și când mergea la rugăciune, își însemna turma sa cu semnul crucii și rămânea turma nerisipită, nici de hiare răpită, nici de tâlhari furată, până când fericitul copil, întorcându-se seara, o mâna pre ea la casa părinților. Cu astfel de lucru s-a îndeletnicit sfântul până la vârstă matură... (Viețile sfinților, III, pp. 89-90).

Sf. Mc. Nicandru Episcopul și Ermeu preotul. Acești sfinți (Nicandru, episcopul Mirelor și Ermia preotul) au fost luminați cu credința și puși la lucrarea cea sfințită de către sfântul apostol Tit. Deci întorcând pre mulți elini de la rătăcire și aducându-i la Hristos, au fost prinși de păgâni și aduși înaintea lui Livanie comitul, spre întrebare, silindu-i să se lepede de Hristos; iar dacă a văzut că nu poate, a poruncit să-i lege de niște cai iuși și, gonind caii, să târască pre robii lui Hristos... (Viețile sfinților, III, pp. 133-134).

5 noiembrie

Sf. Mc. Galaction și Epistimia;
Sf. Silvan;
Cuv. Grigorie Arhiepiscopul

Sf. Mc. Galaction și Epistimia. După proorocia călugărului Onufrie, care i-a botezat familia – „acest prunc va urî viața aceasta pământească

și va dori pre cea cerească" (Viețile sfinților, III, p. 144). ♦ Deci, Galaction și Iogodnica lui Epistimia hotărându-se să-și păzească fecioria, și-au împărțit săracilor averea lor și s-au făcut amândoi monahi în slujba lui Hristos, nevoindu-se în rugăciuni și ascultare, arzând ca două făclii în dragoste de frați și în aspră petrecere. Și fiind prinși de stăpânitorul Ursus, au fost torturați și omorâți (Protoagele, III, p. 15).

Sf. Silvan. Întru această zi, sfântul Silvan, în baie de metal băgându-se, s-a săvârșit (Mineiele, III, p. 75).

Cuv. Grigorie Arhiepiscopul. Acest întru sfinți părintele nostru Grigorie, din tânără vârstă a iubit pre Hristos și s-a împodobit pre sine cu toate faptele bune cele dupre Dumnezeu. Drept aceea, din dumnezeiască pronie, s-a hirotonit arhiepiscop Alexandriei și s-a făcut dascăl ortodoxiei prea ales (Mineiele, III, p. 76).

6 noiembrie

Cuviosul Pavel
Sf. Pavel Mărturisitorul,
Patriarhul Constantinopolului;
Cuv. Luca

Sf. Pavel Mărturisitorul, Patriarhul Constantinopolului. După moartea patriarhului Alexandru, făcându-se adunare și sfat pre care dintre cei doi (prea fericitul Pavel, de neam din Tesalonic, care era preot, sau pe Machedonie diaconul) să ridice la scaunul patriarhiei, era neînțelegeri între adunare, adică între cei drept credincioși și între arieni, cari erau acolo o mulțime. Drept credincioșii vreau pre fericitul Pavel, iar arienii mai mult